

Investigating the Effect of Quranic Intimacy on Risky Behavior in Medical Students of Hamadan and Tabriz Universities of Medical Sciences in 2022

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

Authors

Hojjatullah Gharaee¹
Seyed Abedin Hoseini Ahangari²
Razie Jahanyan³
Reza Ebrahim Oghli⁴
Amir Hossein Gholami^{5*}

How to cite this article

Hojjatullah Gharaee, Seyed Abedin Hoseini Ahangari, Razie Jahanyan, Reza Ebrahim Oghli, Amir Hossein Gholami, Investigating the Effect of Quranic Intimacy on Risk Behavior in Medical Sciences Students of Hamadan and Tabriz universities of medical sciences in 2022, *Islamic Life Style*. 2023; 6(4):128-137

1. Assistant Professor, Department of Health Economics and Management, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

2. Hamadan university of medical sciences, Hamadan, Iran.

3. Hamadan Province Health Center, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

4. Assistant Professor, Health Services Management Department, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

5. M.A, Department of Psychiatry, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran (Corresponding Author).

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: amirg5936@gmail.com

Article History

Received: 2022/09/09

Accepted: 2022/11/19

ABSTRACT

Purpose: Student life is one of the most sensitive stages of people's lives, which can also be prone to some behavioral damage, like risky behaviors. The present study was conducted in order to investigate the relationship between Quranic Intimacy and the incidence of risky behaviors among students.

Materials and Methods: The present study is a descriptive and analytical study of correlational and cross-sectional type. The research community was all students of Hamadan and Tabriz Universities of Medical Sciences, and the sample population was selected using stratified and random sampling. The tools used in this research included: the Quranic intimacy scale and the risk taking of Iranian youth scale. To analyze the data, the statistical test of percentage and frequency, mean and standard deviation, Kolmogorov-Smirnov test for normality of data, independent t-test, one-way analysis of variance and Pearson correlation were used. All analyzes were performed using SPSS software version 24.

Findings: 690 students participated in the study (50% male). The results of the statistical analysis showed that familiarity with the Holy Quran has a significant and meaningful effect on reducing the occurrence of risky behaviors. This effect was observed in all dimensions of risky behaviors including: dangerous driving, violence, smoking, unsafe sexual behavior, alcohol and drugs abuse and psychotropic substances ($P < 0/05$).

Conclusion: According to the positive effect of intimacy with the Holy Quran on risky behaviors, the reduction of these behaviors in each of its dimensions, it is necessary to strengthen and improve the relationship with the Qur'an. Therefore, in this direction, short-term and long-term planning and the implementation of various educational programs and the promotion of the Qur'an and intimacy with it at the micro and macro levels and in various age groups, especially students, are necessary.

Keywords: Risky Behavior, Quran, Quranic Intimacy, students, University of Medical Sciences

بررسی ارتباط بین انس با قرآن و میزان بروز رفتارهای پرخطر در دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی همدان و تبریز در سال ۱۴۰۱

آموزشی و ترویج قرآن و انس با آن در سطح خرد و کلان و در رده های گوناگون سنی، به ویژه دانشجویان، ضروری است.
کلیدواژه ها: رفتارهای پرخطر، قرآن، انس با قرآن، دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۲۸

*نویسنده مسئول: amirg5936@gmail.com

حجت اله فرایی^۱

استادیار، گروه مدیریت و اقتصاد بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.

سیدعابدین حسینی آهنگری^۲

استادیار، گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.

راضیه جهانیان^۳

مرکز بهداشت استان همدان، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.

رضا ابراهیم اوغلی^۴

استادیار، گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

امیر حسین غلامی^۵

دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روانپرستاری، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران (نویسنده مسئول).

چکیده

هدف: دوران دانشجویی از حساس ترین مراحل زندگی افراد می باشد که در عین حال می تواند مستعد برخی آسیب های رفتاری، همچون رفتارهای پرخطر، نیز باشد. پژوهش حاضر به منظور بررسی ارتباط بین انس با قرآن کریم و میزان بروز رفتارهای پرخطر در میان دانشجویان انجام گردید.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی و تحلیلی از نوع همبستگی و مقطعی می باشد. جامعه مورد پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی همدان و تبریز می باشند که جمعیت نمونه با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای و تصادفی انتخاب گردید. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش شامل: مقیاس سنجش انس با قرآن و نیز مقیاس خطرپذیری جوانان ایرانی بودند. برای تحلیل داده ها از آزمون آماری درصد و فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد، اسمیرنوف-گلموگروف برای بررسی نرمال بودن داده ها، آزمون های تی مستقل، آنالیز واریانس یکطرفه و همبستگی پیرسون استفاده گردید. تمامی تحلیل ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ انجام گردید.

یافته ها: تعداد ۶۹۰ دانشجو وارد مطالعه گردیدند (۵۰ درصد مرد). نتایج تحلیل آماری نشان داد که انس با قرآن کریم تأثیر قابل توجه و معنا داری را بر کاهش میزان بروز رفتارهای پرخطر سبب می گردد. این تأثیر در تمامی ابعاد رفتارهای پرخطر شامل: رانندگی خطرناک، خشونت، سیگار کشیدن، رفتار جنسی ناپسند، مصرف الکل و مواد مخدر و داروهای روان گردان مشاهده گردید ($P>0/05$).

نتیجه گیری: باتوجه به تأثیر مطلوب انس با قرآن کریم بر رفتارهای پرخطر، کاهش این رفتارها در هر یک از ابعاد آن، نیازمند تقویت و بهبود انس با قرآن می باشد. لذا در این راستا برنامه ریزی های کوتاه مدت و درازمدت و اجرای برنامه های گوناگون

مقدمه

اگر رفتارهای افراد را مبنی بر سود و زیانی که برای فرد و جامعه در بر دارد در یک طیف در نظر بگیریم، در یک سر آن رفتارها بهنجار بوده و با محیط سازگاری دارد و در سر دیگر طیف رفتارهایی وجود دارد که برای فرد و جامعه مضر می باشد. رفتارهای نوع دوم اغلب تحت عنوان رفتارهای پرخطر شناسایی می شوند. به عبارتی دیگر، رفتارهای پرخطر به آن دسته از رفتارهایی اطلاق می گردد که سلامت و بهزیستی افراد و جامعه را به خطر می اندازد. این رفتارها متشکل از رفتارهایی می باشند که یا سلامتی خود فرد را به خطر می اندازد، مثل مصرف الکل، مصرف سیگار و مواد مخدر و روابط جنسی غیر ایمن و یا رفتارهایی می باشند که سلامتی سایر افراد جامعه را به خطر می اندازند از قبیل دزدی، خشونت، فرار از مدرسه و خانه. با این وجود، متداول ترین رفتارهای پرخطر عبارتند از استعمال سیگار و مواد مخدر و داروهای غیر قانونی، مصرف زیاد مشروبات الکلی، رانندگی خطرناک، رابطه ی جنسی ناپسند و کارهای بی بند و باری (۱).

دوران دانشجویی از حساس ترین مراحل زندگی افراد می باشد. این مرحله نقش قابل توجهی را در شکل گیری و یا استمرار الگوهای رفتاری ایفا می کند. با وجود این که انتظار می رود تحصیلات دانشگاهی، با توجه به افزایش سطح آگاهی، توان فکری، موقعیت ها و ارتباطات اجتماعی به عنوان عامل پیشگیری مهم در برابر آسیب های رفتاری عمل کند با این حال متأسفانه گزارش ها و نیز آمار و ارقام حاکی از افزایش روز افزون بروز چنین رفتارهای پرخطری در میان دانشجویان می باشد. تحقیقات نشان می دهند که متداول ترین وقوع این رفتارها در دانشجویان و محیط های دانشگاهی می باشد (۲). راپ و لیزا در مطالعه ای که در سال ۲۰۰۴ منتشر کرده اند دریافته اند که بیش از ۶۱ درصد دانشجویان سیگار می کشند و بیش از ۸۰ درصد آنها مشروبات الکلی مصرف می کنند. همچنین آن ها دریافته اند که ۵۴ درصد از نمونه مورد مطالعه آن ها مصرف کنندگان داروهای غیر قانونی می باشند (۳). این آمار در ایران نیز به طور چشم گیری نگران کننده می باشد به گونه ای که شیوع رفتارهای پرخطر در بین نوجوانان و جوانان ایرانی نیز در سالهای اخیر به یک مسئله ی اجتماعی تبدیل شده است و نگرانی های عمیقی را در سطوح مختلف مدیریتی، دانشگاهی و عمومی جامعه به وجود آورده است. به طوری که در مطالعات شیوع رفتارهای جنسی پرخطر خارج از روابط زناشویی را در بین دانشجویان ۱۲/۹ درصد (۴) و نیز میانگین سن شروع سیگار در ایران در بین افراد سیگاری ۱۶/۶ سال بوده است و بالاترین نسبت معتادان

های پرخطر در جامعه به طور خاص بسیار کم و ناکافی می باشد. پژوهش حاضر درصدد بررسی رابطه بین انس با قرآن کریم و رفتارهای پرخطر در میان دانشجویان است.

مواد و روش ها

مطالعه حاضر توصیفی و تحلیلی از نوع همبستگی و مقطعی می باشد. جامعه مورد پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه های علوم پزشکی تبریز و همدان می باشند. جهت تعیین حجم نمونه با توجه به مطالعه رمضانزاده و همکاران (۱۲)، متوسط همبستگی بین انس با قرآن و متغیر وابسته حدود ۰/۷۸ تعیین شد و در این مطالعه فرض شده که حداقل همبستگی ۰/۶۵ محاسبه گردد. بنابراین در سطح اطمینان ۹۵٪، توان آزمون ۹۰٪ و میزان ریزش ۲۰ درصد به حداقل ۳۴۵ نمونه از هر دانشگاه نیاز بود. بدین ترتیب تعداد گل نمونه ها ۶۹۰ نمونه بود. جمعیت نمونه با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای و تصادفی انتخاب گردید. به این صورت که دانشجویان تمامی دانشکده ها در این پژوهش وارد شدند و به نسبت تعداد دانشجویان هر دانشکده سهم آن دانشکده در جمعیت نمونه مشخص شد. روش جمع آوری داده ها در این پژوهش بدین صورت بود که از بین دانشجویان تمامی دانشکده ها با تخصیص متناسب (بر اساس دانشکده، جنسیت و رشته تحصیلی)، تعدادی به صورت تصادفی انتخاب گردیدند. به این ترتیب که در ابتدا سهم هر دانشکده در جمعیت نمونه مشخص شده سپس با توجه به نسبت بین دانشجویان دختر و پسر سهم هر جنس مشخص شده و بر اساس تعداد دانشجویان مختلف هر رشته سهم آن رشته نیز از جمعیت نمونه مشخص گردید. در مرحله بعد محققین با هماهنگی مسئولین دانشگاه ها و دانشکده ها؛ به دانشکده های مختلف رفته و به صورت تصادفی و بر اساس لیست ارائه شده توسط آموزش دانشکده و با استفاده از شماره ردیف دانشجویان موجود در لیست، تعدادی را به صورت تصادفی منظم انتخاب کرده و پرسشنامه ها توسط دانشجویان به روش خودابرازی و با نظارت محققین تکمیل شد.

معیار ورود دانشجویان به این مطالعه اشتغال به تحصیل آن ها در یکی از دانشکده های دانشگاه های علوم پزشکی تبریز و همدان بود همچنین ملاک دانشکده های مستقر در همان شهر تبریز یا همدان بودند و دانشجویان دانشکده های شهرستان ها در مطالعه وارد نشدند. همچنین افراد مبتلا به بیماری های شدید روانی و افراد دچار اختلالات ذهنی از مطالعه حذف شدند. جهت تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد و با استفاده از آزمون های تی مستقل، آنالیز واریانس و همبستگی پیرسون تحلیل انجام شد. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش شامل مقیاس سنجش انس با قرآن که دارای ۲۱ سؤال در سه سطح تلاوت قرآن، کاربرد مفاهیم قرآنی در زندگی و درک اثرات قرآن در زندگی می باشد. این پرسشنامه توسط رمضانزاده و همکاران (۱۳۹۵) طراحی و روایی آن تأیید شده و پایایی آن نیز با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ

کشور (۴۵/۷٪) در فاصله ی بین ۱۷ تا ۲۲ سال مصرف مواد را آغاز کرده اند (۵).

علاوه بر عوامل استرسزای مرتبط با تحصیل و نیز نگرانی از شغل و حرفه آینده خود، هیجان خواهی و آستانه ی انگیزشی بیشتر یکی از ویژگی های بارز افراد در سن دانشجویی می باشد که می تواند آن ها را نسبت به بروز این رفتارهای پرخطر مستعدتر سازد (۶).

رفتار های پرخطر را نمی توان تنها یک مشکل فردی قلمداد نمود، چرا که این رفتارها می توانند نه تنها بنیان زندگی فردی بلکه بنیان های زندگی را در ابعاد خانوادگی و نیز اجتماعی تحت تأثیر قرار داده بلکه آن ها را در معرض فروپاشی قرار دهد (۷) و این بدین معناست که مداخله برای کاهش رفتارهای پرخطر در دوران دانشجویی بسیار لازم و ضروری است.

مرور نظرات مختلف بیان کننده ی آن است که در زمینه ی رفتار های پرخطر یک رویکرد قطعی وجود ندارد و در این راستا عوامل متعددی در بروز این رفتارها مود توجه قرار گرفته اند که از مهم ترین این عوامل عبارتند از: عوامل فرهنگی، اجتماعی، اعتقادی و سبک زندگی (۸). در این راستا مذهب، از طریق برقراری یک نظم اخلاقی درونی، می تواند تدوین قوانین و گرایش به رفتارهای پرخطر را تحت تأثیر قرار دهد (۹).

مطابق نظر عده ای از دانشمندان جامعه شناسی، دین به عنوان یک نماد اجتماعی شامل کارکردهای حیاتی مانند نظم و نظام، انسجام و خوشبختی آفرینی در نظر گرفته می شود که فقدان آن حیات جامعه را مختل می کند. دین اغلب می تواند عامل نیرومند تعیین کننده پدیده های اجتماعی باشد، به نهادها شکل دهد، بر ارزشها تأثیر گذارد و در نهایت روابط را زیر نفوذ خود قرار دهد (۱۰).

دین اسلام آخرین کتاب آسمانی را قرآن معرفی نموده و بیان می دارد که این کتاب راه هدایت بشر را در تمامی ابعاد فردی و اجتماعی معین و مشخص نموده است. همان گونه که در سوره اسرا بیان می دارد: "این قرآن به راهی هدایت میکند که مستقیم ترین راه هاست و به مؤمنانی که عمل صالح انجام می دهند بشارت می دهد که برای آن ها پاداش بزرگی است" (۱۱). این کتاب آسمانی پیوسته انسان را به ایمان، عمل صالح و اصلاح نمودن امور خود و مردم دعوت نموده و از کفر، عمل ناشایست و فساد در جامعه برحذر داشته است. همچنین این هدیه ی الهی به عنوان "یاد خداوند و موجب آرامش و اطمینان قلب" معرفی شده است.

از طرفی در مطالعه ای توسط نازکبار و همکاران (۱۳۸۵) متغیر های دین داری اعم از بعد اعتقادات دینی (باور مذهبی)، تجربه دینی (عواطف دینی) و مناسک دینی یا همان اعمال دینی تأثیر مستقیم بر کاهش بزهکاری جوانان ندارد (۱۱).

با وجود تحقیقات مختلف در حوزه دین و وجود نتایج بعضاً متفاوت در این حوزه، بررسی تعداد تحقیقات انجام شده در ایران نشان می دهد که گستره ی تحقیقات مرتبط با قرآن و ارتباط آن با بروز رفتار

۲. الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلْ لَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ (رعد، ۲۸).

۱. إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا (الاسراء، ۹).

یافته ها

هدف پژوهش حاضر بررسی پیش بینی بروز رفتارهای پرخطر در دانشجویان بر اساس مؤلفه های انس با قرآن بود. بعد از جمع آوری پرسشنامه ها، داده های خام با نرم افزار SPSS-24 تجزیه و تحلیل شدند و با استفاده از آزمون آماری درصد و فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد، اسمیرنوف-گلموگروف برای نرمال بودن داده ها، آزمون های تی مستقل، آنالیز واریانس یکطرفه و همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شدند. بر اساس یافته های توصیفی این مطالعه شرکت کنندگان به طور مساوی از هر دو جنس بودند. بیشتر افراد مجرد بوده و اکثر آنها سن بین ۲۰ تا ۲۵ سال داشتند. بیشتر افراد شرکت کننده از دانشکده پزشکی بودند و مقطع تحصیلی افراد شرکت کننده نیز بیشتر پزشکی عمومی و کارشناسی بود (جدول یک).

۸۷٪ به دست آمد. هر پاسخگو ۴ نمره جداگانه دریافت کرد که ۳ نمره آن مربوط به هر کدام از ابعاد و یک نمره به صورت کلی می باشد (۱۲).

در این مطالعه ابزار مورد استفاده برای سنجش رفتارهای پرخطر مقیاس خطرپذیری جوانان ایرانی که دارای ۶ خرده مقیاس رانندگی خطرناک، خشونت، سیگار کشیدن، مصرف مواد مخدر و روان گردان، مصرف الکل و خطرپذیری جنسی می باشد (۱۳). در مطالعه زاده محمدی میزان آلفای کرونباخ برای این مقیاس ۰/۹۳ محاسبه شد (۱۴). هر پاسخگو ۷ نمره جداگانه دریافت کرد که ۶ نمره آن مربوط به هر کدام از مؤلفه ها و یک نمره به صورت کلی است. در هر دو پرسشنامه پاسخ ها بر اساس مقیاس لیکرت درجه بندی می شوند که از یک (کاملاً مخالف) تا ۵ (کاملاً موافق) امتیازبندی شد.

جدول ۱. متغیرهای دموگرافیک افراد شرکت کننده در پژوهش

متغیر	تعداد (درصد)	درصد
جنس	مذکر	۳۴۵ (۵۰٪)
	مونث	۳۴۵ (۵۰٪)
وضعیت تاهل	مجرد	۵۵۲ (۸۰٪)
	متاهل	۱۳۸ (۲۰٪)
سن	زیر ۲۰ سال	۱۱۹ (۱۷/۱٪)
	۲۰ تا ۲۵ سال	۳۵۰ (۵۰/۸٪)
	۲۶ تا ۳۰ سال	۲۰۱ (۲۹/۲٪)
	بالای ۳۰ سال	۲۰ (۲/۹٪)
	بهداشت	۸۳ (۱۱/۹٪)
دانشکده	پرديس بين الملل	۶۲ (۸/۹٪)
	پرستاری و مامایی	۸۹ (۱۲/۸٪)
	پزشکی	۲۲۵ (۳۲/۶٪)
	پیراپزشکی	۱۰۰ (۱۴/۵٪)
	داروسازی	۴۰ (۵/۵٪)
	دندانپزشکی	۵۳ (۷/۸٪)
	توانبخشی	۴۲ (۶٪)
	کارشناسی	۳۳۷ (۴۹٪)
مقطع تحصیلی	کارشناسی ارشد	۶۲ (۹٪)
	دکترای عمومی	۲۳۸ (۳۴/۲٪)
	دکترای تخصصی	۵۳ (۷/۸٪)
کل	۶۹۰	۱۰۰٪

نتایج مطالعه نشان داد که بین متغیرهای جنسیت، وضعیت تأهل، سن و مقطع تحصیلی با متغیر انس با قرآن و هیچ یک از مؤلفه های آن ارتباط معنادار وجود ندارد (جدول ۲).

در ادامه یافته های تحلیلی این مطالعه ارائه خواهد شد که شامل بررسی تأثیر متغیرهای دموگرافیک بر میزان انس با قرآن و بروز رفتارهای پرخطر است. در نهایت نتایج بررسی میزان همبستگی بین انس با قرآن با بروز رفتارهای پرخطر و مؤلفه های آن ارائه خواهد شد.

جدول ۲: ارتباط بین متغیرهای دموگرافیک افراد شرکت کننده در پژوهش و میزان انس با قرآن

ابعاد	متغیرها	اثرات قرآن میانگین (انحراف معیار)	کاربرد قرآن میانگین (انحراف معیار)	تلاوت قرآن میانگین (انحراف معیار)	کل میانگین (انحراف معیار)
جنسیت	زن	۱۳,۸۰ (۲,۴۹)	۱۹,۸۷ (۴,۴۶)	۲۲,۰۱ (۶,۱۶)	۵۳,۳۹ (۱۱,۰۲)
	مرد	۱۳,۶۱ (۳,۸۵)	۱۷,۷۹ (۴,۶۹)	۱۸,۵۹ (۶,۰۱)	۵۰,۱۰ (۱۲,۶۵)
وضعیت تاهل	مجرد	۱۴,۵۵ (۳,۳۳)	۱۸,۱۶ (۴,۴۲)	۲۱,۲۱ (۴,۷۲)	۵۵,۲۱ (۱۲,۱۹)
	متاهل	۱۳,۹۸ (۲,۷۱)	۱۷,۶۰ (۴,۹۳)	۲۰,۶۹ (۵,۰۳)	۵۲,۸۹ (۱۳,۲۸)
سن	زیر ۲۰ سال	۱۵,۱۰ (۳,۴۹)	۱۹,۰۹ (۴,۴۱)	۲۲,۰۷ (۴,۹۱)	۵۵,۱۴ (۱۰,۲۸)
	۲۰ تا ۲۵ سال	۱۳,۹۴ (۳,۵۶)	۱۷,۰۴ (۴,۶۷)	۱۹,۱۸ (۴,۹۶)	۴۹,۳۵ (۱۱,۳۱)
	۲۶ تا ۳۰ سال	۱۴,۱۶ (۳,۲۸)	۱۸,۳۱ (۴,۳۸)	۲۱,۳۴ (۵,۴۵)	۵۲,۹۸ (۱۲,۰۱)
	بالای ۳۰ سال	۱۴,۰۴ (۲,۷۶)	۱۷,۵۵ (۴,۹۴)	۲۰,۷۲ (۵,۴۱)	۵۱,۳۳ (۱۲,۳۲)
مقطع تحصیلی	کارشناسی	۱۵,۰۲ (۳,۳۴)	۱۹,۳۲ (۳,۹۱)	۲۲,۰۴ (۵,۶۲)	۵۵,۲۰ (۱۱,۱۳)
	کارشناسی ارشد	۱۳,۹۹ (۳,۶۵)	۱۷,۰۲ (۴,۶۹)	۱۹,۱۹ (۵,۸۱)	۴۹,۶۴ (۱۱,۹۸)
	دکترای عمومی	۱۴,۸۹ (۳,۴۴)	۱۸,۵۱ (۴,۵۰)	۲۱,۱۲ (۵,۵۱)	۵۲,۹۷ (۱۰,۹۹)
	دکترای تخصصی	۱۳,۹۷ (۲,۸۵)	۱۷,۴۳ (۴,۵۵)	۲۰,۰۳ (۵,۹۴)	۵۱,۸۵ (۱۲,۰۱)

وجود دارد. در تمام مؤلفه‌ها و خطرپذیری کل میانگین خطرپذیری مردان بیش‌تر از زنان بود. تنها ارتباط بین جنسیت و مؤلفه سیگار کشیدن معنادار نبود (جدول ۳).

در بررسی ارتباط بین جنسیت و بروز رفتارهای پرخطر نتایج به دست آمده نشان داد که بین جنسیت فرد و مؤلفه های رانندگی خطرناک، خشونت، مصرف مواد مخدر و روانگردان، مصرف الکل، خطر پذیری جنسی و در کل خطر پذیری فرد ارتباط معنادار

جدول ۳: ارتباط بین جنسیت افراد شرکت کننده در پژوهش و بروز رفتارهای پرخطر

ابعاد	متغیرها	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون
رانندگی خطرناک	مرد	۲,۷۰	۰,۷۱۴	P= ./.۰۰۰
	زن	۲,۵۵	۱,۳۷۵	
خشونت	مرد	۲,۶۰	۰,۷۴۴	P= ./.۰۰۰
	زن	۱,۸۵	۱,۰۳۹	
سیگار کشیدن	مرد	۲,۳۵	۰,۷۷۵	P= ./.۲۲۹
	زن	۱,۴۶	۰,۷۱۹	
مصرف مواد مخدر و روان گردان	مرد	۲,۳۲	۰,۷۴۰	P= ./.۰۰۰
	زن	۱,۲۰	۰,۵۱۳	
مصرف الکل	مرد	۲,۳۶	۰,۷۴۴	P= ./.۰۲۰
	زن	۱,۳۹	۰,۶۶۰	
خطر پذیری جنسی	مرد	۲,۱۶	۰,۷۳۰	P= ./.۰۰۰
	زن	۱,۱۵	۰,۳۹۰	
کل	مرد	۲,۴۵	۰,۵۲۵	P= ./.۰۰۱
	زن	۱,۷۰	۰,۵۴۰	

بررسی ارتباط بین وضعیت تاهل دانشجویان و میزان بروز رفتارهای پرخطر نشان داد که وضعیت تاهل با بروز رفتارهای پرخطر و هیچ یک از مؤلفه های آن ارتباط معنادار ندارد (جدول ۴).

جدول ۴: ارتباط بین وضعیت تاهل افراد شرکت کننده در پژوهش و بروز رفتارهای پرخطر

ابعاد	متغیرها	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون
رانندگی خطرناک	مجرد	۲,۶۰	۱,۰۶۶	P= ۰/۰۶۵
	متاهل	۲,۷۲	۱,۲۱۰	
خشونت	مجرد	۲,۲۵	۰,۹۷۴	P= ۰/۰۸۶۶
	متاهل	۲,۱۴	۰,۹۸۷	
سیگار کشیدن	مجرد	۱,۹۳	۰,۸۸۱	P= ۰/۰۹۱۶
	متاهل	۱,۸۰	۰,۸۲۰	
مصرف مواد مخدر و روان گردان	مجرد	۱,۷۸	۰,۸۵۷	P= ۰/۰۵۷۹
	متاهل	۱,۶۸	۰,۸۱۵	
مصرف الکل	مجرد	۱,۹۱	۰,۸۶۴	P= ۰/۰۶۹۶
	متاهل	۱,۷۷	۰,۸۱۲	
خطر پذیری جنسی	مجرد	۱,۶۸	۰,۷۷۶	P= ۰/۰۳۶۵
	متاهل	۱,۵۶	۰,۷۶۲	
کل	مجرد	۲,۰۸	۰,۶۵۷	P= ۰/۰۹۸۵
	متاهل	۲,۰۴	۰,۶۳۷	

جنسی نیز ارتباط معنادار داشت. در تمامی این مؤلفه ها بیشترین میانگین بروز رفتارهای پرخطر در افراد بالای ۳۰ سال مشاهده گردید. ارتباط بین سن و دو مؤلفه رانندگی خطرناک، خشونت معنادار نبود (جدول ۵).

در این مطالعه ارتباط بین سن افراد شرکت کننده و بروز رفتارهای پرخطر نیز مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این بررسی حاکی از آن است که بین سن افراد و میزان بروز رفتارهای پرخطر ارتباط معنادار وجود دارد. همچنین متغیر سن با مؤلفه های سیگار کشیدن، مصرف مواد مخدر و روانگردان، مصرف الکل، خطر پذیری

جدول ۵: ارتباط بین سن افراد شرکت کننده در پژوهش و بروز رفتارهای پرخطر

ابعاد	متغیرها	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون
رانندگی خطرناک	زیر ۲۰ سال	۲,۶۱	۱,۱۷۱	P= ۰/۰۹۸۴
	۲۰ تا ۲۵ سال	۲,۶۳	۱,۰۶۵	
	۲۶ تا ۳۰ سال	۲,۶۲	۱,۱۵۴	
	بالای ۳۰ سال	۲,۷۲	۰,۵۶۶	
خشونت	زیر ۲۰ سال	۲,۲۸	۱,۰۴۰	P= ۰/۰۱۸۷
	۲۰ تا ۲۵ سال	۲,۲۱	۰,۹۵۳	
	۲۶ تا ۳۰ سال	۲,۱۹	۱,۰۰۰	
	بالای ۳۰ سال	۲,۶۷	۰,۶۴۸	
سیگار کشیدن	زیر ۲۰ سال	۱,۹۲	۰,۸۰۸	P= ۰/۰۰۰۹
	۲۰ تا ۲۵ سال	۱,۸۸	۰,۸۹۷	
	۲۶ تا ۳۰ سال	۱,۸۶	۰,۸۵۰	
	بالای ۳۰ سال	۲,۵۸	۰,۶۸۴	
مصرف مواد مخدر و روان گردان	زیر ۲۰ سال	۱,۶۱	۰,۷۶۰	P= ۰/۰۰۰۰
	۲۰ تا ۲۵ سال	۱,۷۶	۰,۸۵۹	
	۲۶ تا ۳۰ سال	۱,۷۵	۰,۸۴۹	
	بالای ۳۰ سال	۲,۶۸	۰,۶۰۸	
مصرف الکل	زیر ۲۰ سال	۱,۹۰	۰,۷۶۲	P= ۰/۰۰۰۱
	۲۰ تا ۲۵ سال	۱,۸۵	۰,۸۶۸	
	۲۶ تا ۳۰ سال	۱,۸۴	۰,۸۶۰	
	بالای ۳۰ سال	۲,۷۰	۰,۷۲۶	

P= ۰/۰۰۰	۰,۵۸۴	۱,۴۹	زیر ۲۰ سال	خطر پذیری جنسی
	۰,۷۷۸	۱,۶۹	۲۰ تا ۲۵ سال	
	۰,۸۲۵	۱,۶۳	۲۶ تا ۳۰ سال	
	۰,۷۵۳	۲,۳۷	بالای ۳۰ سال	
P= ۰/۰۰۲	۰,۶۲۵	۲,۰۴	زیر ۲۰ سال	کل
	۰,۶۴۳	۲,۰۷	۲۰ تا ۲۵ سال	
	۰,۶۷۴	۲,۰۶	۲۶ تا ۳۰ سال	
	۰,۵۱۴	۲,۶۶	بالای ۳۰ سال	

ها میانگین رفتارهای پرخطر در افرادی که در مقطع دکترای تخصصی مشغول به تحصیل هستند از سایر مقاطع بیشتر است (جدول ۶).

مؤلفه دیگری که در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفت و تاثیر آن بر میزان بروز رفتارهای پرخطر بررسی شد مقطع تحصیلی افراد بود. نتایج این بررسی نشان داد که مقطع تحصیلی افراد با نمره کل خطرپذیری و تمامی مؤلفه‌های آن به غیر از رانندگی خطرناک ارتباط معنادار آماری دارد. بررسی‌ها نشان داد که در تمامی مؤلفه

جدول ۶. ارتباط بین مقطع تحصیلی افراد شرکت کننده در پژوهش و بروز رفتارهای پرخطر

ابعاد	متغیرها	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون
رانندگی خطرناک	کارشناسی	۲,۶۵	۱,۱۵۴	P= ۰/۴۷۸
	کارشناسی ارشد	۲,۵۰	۱,۰۶۲	
	دکترای عمومی	۲,۶۳	۱,۰۹۵	
	دکترای تخصصی	۲,۷۳	۰,۷۵۶	
خشونت	کارشناسی	۲,۱۲	۰,۹۶۴	P= ۰/۰۰۳
	کارشناسی ارشد	۲,۳۱	۰,۹۵۷	
	دکترای عمومی	۲,۲۴	۰,۹۹۵	
	دکترای تخصصی	۲,۷۲	۰,۸۶۹	
سیگار کشیدن	کارشناسی	۱,۸۴	۰,۸۷۷	P= ۰/۰۱۰
	کارشناسی ارشد	۱,۸۶	۰,۸۰۶	
	دکترای عمومی	۱,۹۲	۰,۸۷۶	
	دکترای تخصصی	۲,۳۲	۰,۸۰۱	
مصرف مواد مخدر و روان گردان	کارشناسی	۱,۶۷	۰,۸۱۳	P= ۰/۰۰۷
	کارشناسی ارشد	۱,۶۹	۰,۸۵۶	
	دکترای عمومی	۱,۸۳	۰,۸۷۸	
	دکترای تخصصی	۲,۱۳	۰,۸۴۹	
مصرف الکل	کارشناسی	۱,۸۲	۰,۸۵۶	P= ۰/۰۴۴
	کارشناسی ارشد	۱,۸۱	۰,۸۱۷	
	دکترای عمومی	۱,۹۲	۰,۸۶۸	
	دکترای تخصصی	۲,۲۱	۰,۷۰۲	
خطر پذیری جنسی	کارشناسی	۱,۶۳	۰,۷۹۰	P= ۰/۰۱۲
	کارشناسی ارشد	۱,۵۰	۰,۶۲۲	
	دکترای عمومی	۱,۶۶	۰,۷۴۶	
	دکترای تخصصی	۱,۹۶	۰,۸۷۲	
کل	کارشناسی	۲,۰۲	۰,۶۴۴	P= ۰/۰۰۱
	کارشناسی ارشد	۱,۹۹	۰,۶۶۳	
	دکترای عمومی	۲,۱۰	۰,۶۵۸	
	دکترای تخصصی	۲,۴۴	۰,۵۸۶	

شرکت کننده ارتباط معنادار وجود دارد. این ارتباط در تمامی مؤلفه های رفتارهای پرخطر به غیر از مؤلفه سیگار کشیدن نیز مشاهده شد.

در نهایت در این مطالعه ارتباط بین انس با قرآن و تاثیر آن بر بروز رفتارهای پرخطر مورد بررسی قرار گرفت. نتایج تحلیل داده‌ها نشان دهنده آن است که بین میزان خطرپذیری افراد و تمامی مؤلفه های انس با قرآن همبستگی منفی و معنادار وجود دارد. به این معنی که بین انس بیشتر با قرآن با بروز کمتر رفتارهای پرخطر در افراد

جدول ۷. ارتباط بین انس با قرآن و مؤلفه های آن بر بروز رفتارهای پرخطر

ابعاد	متغیرها	اثرات قرآن میانگین (انحراف معیار)	کاربرد قرآن میانگین (انحراف معیار)	تلاوت قرآن میانگین (انحراف معیار)	کل میانگین (انحراف معیار)
رانندگی خطرناک	ضریب همبستگی	-۰.۵۴۲	-۰.۵۵۴	-۰.۶۰۱	-۰.۵۶۲
	معناداری (Pvalue)	۰.۰۰۲	۰.۰۰۲	۰.۰۰۱	۰.۰۰۲
خشونت	ضریب همبستگی	-۰.۷۴۰	-۰.۷۰۱	-۰.۸۰۴	-۰.۷۵۱
	معناداری (Pvalue)	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱
سیگار کشیدن	ضریب همبستگی	۰.۱۵	۰.۰۷۶	۰.۱۳۲	۰.۱۷۵
	معناداری (Pvalue)	۰.۰۷۰	۰.۱۵۰	۰.۰۵۱	۰.۰۶۴
مصرف مواد مخدر و روان گردان	ضریب همبستگی	۰.۱۰۳	-۰.۴۸۰	-۰.۵۸۱	-۰.۵۲۱
	معناداری (Pvalue)	۰.۰۹۴	۰.۰۰۵	۰.۰۰۲	۰.۰۰۴
مصرف الکل	ضریب همبستگی	-۰.۵۶۲	-۰.۴۹۵	-۰.۵۲۹	-۰.۵۵۰
	معناداری (Pvalue)	۰.۰۱۵	۰.۰۴۸	۰.۰۰۸	۰.۰۰۳
خطر پذیری جنسی	ضریب همبستگی	-۰.۵۱۸	-۰.۲۹۷	-۰.۵۱۱	-۰.۵۳۷
	معناداری (Pvalue)	۰.۰۲۳	۰.۰۸۷	۰.۰۱۹	۰.۰۱۸
کل	ضریب همبستگی	-۰.۵۲۸	-۰.۰۵۴۸	-۰.۵۸۶	-۰.۵۰۱
	معناداری (Pvalue)	۰.۰۱۲	۰.۰۰۷	۰.۰۰۲	۰.۰۰۵

را با هدف بررسی تأثیر تلاوت قرآن کریم بر میزان خطر پذیری نوجوانان مقطع دبیرستان در مقابل رفتارهای پرخطر انجام دادند. این مطالعه که یک مطالعه نیمه تجربی بود میزان خطرپذیری دانش آموزان را نسبت به انجام رفتارهای پرخطر در دو گروهی که در یکی از آنها ۱۲ جلسه تلاوت قرآن برگزار گردید و در گروه دیگری هیچ مداخله‌ای صورت نگرفت مقایسه نمودند. آن‌ها دریافته‌اند که تأثیر تلاوت قرآن به عنوان متغیر مستقل بر میزان خطر پذیری نوجوانان، به عنوان متغیر وابسته معنا دار بوده و میزان خطر پذیری در گروه آزمایش، نسبت به گروه کنترل به طور معنا دار کاهش پیدا کرد (۱۵).

اما فارغ از موضوع رفتارهای پرخطر، مطالعات متعددی در رابطه با تاثیر قرآن و انس با قرآن بر سایر متغیرهای فردی و اجتماعی انجام گردیده است که هم راستا با نتایج این مطالعه می باشد. به عنوان مثال مطالعه انصاری جابری و همکارانش نشان داد که آوای

امنیت فردی و اجتماعی از زمان های دور برای افراد، خانواده‌ها و جوامع بسیار مهم بوده است و تاکنون از ابعاد مختلفی مورد توجه قرار گرفته است. در این بین، دانشجویان، بانوجه به ویژگی‌های اختصاصی خود از قبیل قدرت خطر کردن و ریسک پذیری بیشتر در معرض توجه قرار گرفته‌اند. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر میزان انس با قرآن کریم بر بروز رفتارهای پرخطر در میان دانشجویان انجام گرفت. مطالعه حاضر نشان داد بروز رفتارهای پرخطر با میزان انس با قرآن کریم رابطه‌ی منفی و معنا داری دارد. بدین معنی که هر چه میزان انس با قرآن کریم بیشتر باشد، بروز رفتارهای پرخطر در میان دانشجویان کم‌تر دیده می شود. در خصوص متغیرهای مرتبط با قرآن و متغیر رفتارهای پرخطر به شکل خاصی پژوهش‌های بسیار اندکی وجود دارد. تنها مطالعه‌ای که در این خصوص شناسایی گردید مطالعه‌ی رضایی و همکارانش بود که کاملاً با نتایج مطالعه حاضر همسو می‌باشد. آن‌ها مطالعه‌ای

در راستای ملاحظات اخلاقی در این پژوهش:

- دانشجویان با رضایت کامل و آگاهی از هدف مطالعه وارد پژوهش شدند؛
- نمونه های مطالعه برای ادامه یا انصراف از مشارکت در مطالعه مختار بودند؛
- جمع آوری داده ها با اطلاع و هماهنگی مسئولان دانشگاه انجام گردید.

نتیجه گیری

با توجه به موارد فوق الذکر و این که دانشجویان از جمله ی گروه های اصلی در معرض رفتار های پر خطر می باشند، تأکید بر مشاورات مذهبی در راستای اهمیت کاربرد فردی و اجتماعی قرآن کریم و نیز انس با قرآن در شکل گیری رفتار ها و نیز لزوم تطابق رفتار ها بر اساس آموزه های این کتاب آسمانی می تواند نقطه ی شروع مناسبی در رابطه با پیشگیری از بروز رفتار های پرخطر باشد.

References

1. Boyer TW. The development of risk-taking: A multi-perspective review. *Developmental review*. 2006;26(3):291-345.
2. Buelow MT. The influence of cognitive, personality, and social variables: Predicting changes in risky behaviors over a two-year interval: Ohio University; 2005.
3. DiClemente RJ, Hansen WB, Ponton LE. *Handbook of adolescent health risk behavior*: Springer Science & Business Media; 2013.
4. Sharifi Fard SA, Parchami Khoram M, Mikaeili N, Abdollahi Moghadam M, Ali Babaei G. Design and Validation of Youth High-risk Behaviors Short Scale. *Journal of Family Relations Studies*. 2022;2(5):4-14.
5. Mohammadi AZ, Abadi ZA. Risk-taking behaviors among adolescents: the strategies to prediction crimes commitment. *J Fam Res*. 2009;5:467-85.
6. Kiran Esen B. Prediction of high schoolers' risk behaviours with respect to peer pressure, academic success and age. *Hacettepe University Education Faculty Journal*. 2003;24:79-85.
7. Sanders E. *Understanding Addiction and its Hidden Casts*. 2007.
8. Rolison MR, Scherman A. Factors influencing adolescents' decisions to

قرآن کریم بر افسردگی بیماران بستری تأثیر داشته و تفاوت میانگین نمرات میزان افسردگی قبل و بعد از مداخله در گروه مورد مطالعه معنادار بوده است (۱۶). همچنین آقا جانی و میرباقر (۱۷) مطالعه ای را با هدف تعیین رابطه بین انس با قرآن با سلامت روان در بین ۱۴۳ دانشجوی پرستاری طراحی و اجرا نمودند. نتایج نشان داد که دانشجویان سالم، انس با قرآن بیشتری نسبت به افراد مبتلا به مشکلات روان داشتند.

در تبیین احتمالی این یافته ها در رابطه با تأثیر انس با قرآن می توان گفت که این کتاب آسمانی می تواند با فراهم نمودن یک نظام معنایی در زندگی شامل هدف دار بودن زندگی، احساس خود ارزشمندی مثبت و خود را شایسته احترام دانستن، بستر لازم را برای یک زندگی بهنجار آماده سازد. این بستر مانع از خطر پذیری افراد و رفتار های هیجان طلبانه منفی و نهایتاً منجر به کاهش اقدام به رفتار های پرخطر می گردد. همچنین ارتباط با خدا که کتاب آسمانی کلیدی ترین وسیله برای این مهم است، به منزله ی سرچشمه ی دائمی انرژی باعث می شود که انسان ها در مقابل آسیب های شخصی و محیطی و تمایل به رفتار های پرخطر برای فرار از این آسیب ها مقاومت کنند چرا که از نظر شدلر و بلاک یکی از مهم ترین دلایلی که نوجوانان و جوانان را به سمت رفتار های پرخطری همچون مصرف مواد مخدر می کشاند می تواند یافتن راهی برای فرار از مشکلات، احساسات منفی و موقعیت های تنش زا باشد (۱۸) بنابراین وجود رابطه ی منفی معنا دار بین انس با قرآن کریم و رفتار های پرخطر دور از انتظار نیست.

از آنجایی که مطالعه حاضر آن دسته از دانشجویانی که ترک تحصیل کرده اند را شامل نمی شود و با توجه به این موضوع که تعداد قابل توجهی از افرادی که مبتلا به درجات شدید تری از رفتار های پرخطر می باشند ترک تحصیل می کنند، مطالعه ی حاضر اطلاع مربوط به این گروه از افراد را در اختیار نداشته است و احتمال می رود که شیوع رفتار های پرخطر در نمونه ی مورد مطالعه تحت تأثیر این واقعیت کم تر از میزان واقعی خود گزارش شده باشد. پیشنهاد می شود که در مطالعات آتی تأکید بیش تری بر روی دانشجویان ترک تحصیل نموده انجام پذیرد تا موضوع به صورت کامل و جامع تر بررسی گردد.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله پژوهشگران نهایت سپاس و قدردانی خود را از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه های علوم پزشکی همدان و تبریز، مسئولین و تمامی دانشجویانی را که با تیم پژوهشی همکاری داشته را ابراز می دارند.

تأییدیه اخلاقی:

مقاله حاضر نتیجه طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی همدان با شماره 140107195952 و کد اخلاق IR.UMSHA.REC.1401.554 می باشد.

تعارض منافع

هیچگونه تعارض منافی بین نویسندگان این مقاله وجود نداشت.

ملاحظات اخلاقی

- engage in risk-taking behavior. *Adolescence*. 2002;37(147):585.
9. Smith C. Theorizing religious effects among American adolescents. *Journal for the scientific study of religion*. 2003;42(1):17-30.
10. shayegan f. Religion - State Links in Shari'ati's View. *Social Sciences*. 2002;8(15.16):230-63.
11. Nazoktabar H, zahedi Mj, Nayebi H. The Role of Religiosity in Preventing the Delinquency of Tehranian Juvenile. *Social Welfare*. 2006;6(22):233-60.
12. Ramazanzade K, Miri M, Hashemi SM. Familiarity with Quran and its relationship with mental health among University Students. *Journal Religion and Health*. 2015;3(2):41-8.
13. ZADEH MA. Validity and reliability of Iranian Youth risk-taking scale. 2011.
14. A ZM, Z Aa, M H. Validation and validation of Persian risk. *Journal of Psychology*. 2011;15(2):129-46.
15. rezaei m, Farrokhi NA, Darabi F, Mohammadi J. The Effect of Quran recitation on risk of adolescents against high-risk behaviors. *Counseling Culture and Psychotherapy*. 2018;9(35):79-98.
16. Ansari Jaber A, Negahban Bonabi T, Saiadi Anari AR, Aghamohamad Hasani P. The effect of the koran reciting on the depressed patients in psychiatry department of Moradi hospital in Rafsanjan. *Scientific Journal of Kurdistan University of Medical Sciences*. 2005;10(2):42-8.
17. Aghajani M, Mirbagher N. The relationship between familiarity with the Quran and mental health in nursing students. *Islam And Health Journal*. 2015;1(4):7-13.
18. Shedler J, Block J. Adolescent drug use and psychological health: A longitudinal inquiry. *American psychologist*. 1990;45(5):612.